

*Avantgarda, jež není avantgardou,
 Dav, jehož něčtou davy,
 Disk, jenž nelítá a trouchniví,
 Host, jež vyhazují, kam přijde,
 Osa, kol níž se nic netočí,
 Pásmo, jež chtělo objímati svět a objímá jen Juliánov,
 Var — při 50 stupních tepla...*

(Tvorba 1, č. 11, květen 1926)

To, co bylo zásluhou ruské konstruktivní scény, že osvobodila jeviště od služby divadelnímu iluzionismu i stylizovanému artismu, že oprostila tvary a uzákonila je materiálem — to vše je znamenitý předpoklad, ale pro divadelní dílo je to málo. Je nutno dál — nikoli již osvobozovat prostor, ale zdivadelnit jej.

Ruské konstruktivní jeviště je dobrým nástrojem, nikoli ještě samostatným tvarem a prostorovým dílem. Slouží vynikajícím způsobem herci. Je jeho rekvizitou, podává jeho ruce příčky, po kterých se lze vyšplhat, je jeho nohám můstkem pro akrobatický skok. Je jako každý dobrý nástroj ve službě člověka a neterorizuje jej, jako to činilo jeviště stylizované. Na první plán ruského divadla byl postaven člověk shodně se zásadami komunistické revoluce. Stroje byly dobyty člověkem a podřazeny jeho vůli. Jde o osvobození člověka od násilí fabričského a strojového útlaku. Ruské divadlo žije v akrobacii a taneční pohybové dokonalosti svého herce, který se svobodně pohybuje v otevřeném, osvobozeném prostoru.

Ale ruské divadlo ani v osvobozujícím, negativním náporu na staré divadelní formy nešlo ještě radikálně. Jeho teorie stále ještě předbíhá skutečnost. Ruské divadlo zrušilo sice rampu, osvětlovacím aparátům dalo svobodu svítit, odkud je to účelné, ať jsou to místa na galérii nebo v přízemí, ať je nutno reflektor postavit před oči diváků, nebo jej zasunout do